

Diskusjonsnotat Norsk fagskole for lokomotivførere

Fra	Kai Erik Jensen
Til	Styret ved Lokomotivførerutdanningen
Kopi til	[Kopimottakere]
Vedrørende	Opptak til Lokomotivførerutdanningen
Saksref.	[Saksref]
Dato	28.03.2019

Nytt opptak for Lokomotivførerutdanningen

Bakgrunn

Norsk fagskole for lokomotivførere er en offentlig høyere yrkesfaglig utdanning. Skolen får gjennom statsbudsjettet og Jernbanedirektoratet økonomiske midler for å utdanne det sektoren trenger av lokomotivfører kandidater. Skolen skal sikre konkurransenøytral utdanning for sektoren. I 2018 fikk skolen 457 søkere til 100 plasser.

Jernbaneverksomhetenes sikkerhetsforening var i møte med Norsk fagskole for lokomotivføreres ledelse den 15. feb. 2019. De hadde tidligere vært i møte med Jernbanedirektoratets organisasjonsdirektør/ Lokomotivførerutdanningens styreleder for å problematisere opptak av framtidige kandidater for Lokomotivførerutdanningen som er tilknyttet entreprenørbransjen ved jernbanen.

Jernbaneverksomhetenes sikkerhetsforening var bekymret for at kandidater som søkte skolen ikke kom inn på ordinært opptak. De framhevet at de er to markeder for lokomotivførere i Norge, entreprenørmarkedet og person- og godstog markedet.

Jernbaneverksomhetenes sikkerhetsforening mener at opplæringen (innhold og tid) er god og tilpasset begge markeders behov for lokomotivfører kandidater.

Foreningen stiller også spørsmål om gjennomføringstid fra kandidaten søker til kandidaten er i arbeid, «ledetid».

Kvalifikasjonskravene i dag er:

1. Det formelle kravet for opptak til studier ved fagskolen er fullført og bestått norsk videregående opplæring enten med fagbrev eller svennebrev innen elektrofag, teknikk og industriell produksjon, anleggsteknikk eller spesiell studiekompetanse med minimum 220 årstimer matematikk og 140 årstimer fysikk.
2. Søker må ha fylt 20 år ved studiets start.
3. Søker må oppfylle krav til helse som følger av førerforskriften (forskrift 27. november 2009 nr. 1414).
4. Søker må bestå skolens test i medisinsk og yrkespsykologisk skikkethet.
5. Søker kan framstille seg til skolens test i medisinsk og yrkespsykologisk skikkethet maksimalt to ganger.

I tillegg vurderer skolen søkere etter realkompetanse slik det er beskrevet i skolens [forskrift for opptak](#).

Skolen rangerer søkere for å få de beste søkerne i forhold til de kvalifikasjoner skolen mener er best for å kunne bli en god lokomotivfører. Rangeringen bygger på prinsippet at søkerne som kvalifiserer gjennom fagbrev og spesiell studiekompetanse har like muligheter for opptak.

Søkere kan få tildelt maksimalt 26 poeng. For poengberegning og rangering av søkerne gjelder følgende:

- a) Det generelle grunnlaget for opptak jf. 2-3 gir 10 poeng
- b) Fagprøve med «bestått meget godt» gir 8 poeng
- c) Spesiell studiekompetanse; emnet fysikk, karakter 5 eller 6 gir 5 poeng
- d) Spesiell studiekompetanse; emnet fysikk, karakter 4 gir 3 poeng
- e) Spesiell studiekompetanse; emnet matematikk, karakter 5 eller 6 gir 3 poeng
- f) Spesiell studiekompetanse; emnet norsk muntlig Vg3, karakter 4 til 6 gir 3 poeng
- g) Yrkesfaglig opplæring; emnet norsk muntlig Vg2, karakter 4-6 gir 3 poeng
- h) Medisinsk og yrkespsykologisk skikkethet; karakter A gir 5 poeng.

Søkere med kompetansebevis fra fylkeskommunen som viser at de fyller det formelle opptakskravet, tildeles rangeringspoeng for det generelle grunnlaget for opptak.

Søkere med kompetansebevis fra fylkeskommunen med bestått i fag som gir poeng i rangeringen, kan gjennomføre opptaksprøver i regi av fagskolen i norsk, matematikk og/eller fysikk for å få mulighet til å oppnå rangeringspoeng og bli rangert på samme måte som søkere som fyller det formelle opptakskravet

Innkalling til test i medisinsk og yrkespsykologisk skikkethet skjer på bakgrunn av søkers formelle kompetanse på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og rangeringspoeng.

Fagskolen vil i etterkant av det formelle opptaket ha en veiledningssamtale med studenten, etter at studenten har fått tilbud om opptak. Samtalen skal ta opp krav og forventninger til studenten ved fagskolen og hva lokomotivføreryrket innebærer. I dag gjøres dette i en digital kommunikasjon med den enkelte kandidat. (Denne samtalen blir ikke brukt lenger, og vil bli tatt ut i neste revisjon av opptaksforskriften.)

Per dags dato er det omtrent omtrent 102 studenter ved skolen fordelt på 5 kull. 30 studenter har en direkte tilknytning til entreprenørbransjen. (21+0+2+5+2). Entreprenørbransjen har i stor grad kandidater med anleggsteknikk-fagbrev.

Fagskolen har gjennomgått hvem som har søkt i 2018. De vil kunne starte i ordinære kull i 2019;

Epostadresse	Tilbudt plass	Ikke fått plass	Strøk helse	Manglende dok.	Sum
Banenor.no	6	3	4	0	13
Baneservice.no	2	0	2	1	5
jernbanedrift.no					0
NRC	1				1
Team.no					0
veidekke.no					0

Jernbanevirksomhetenes sikkerhetsforening har fått tilbakemeldinger fra entreprenørene at flere av deres kandidater ikke vinner i konkurransen om opptak til studiet. Foreningen stiller spørsmål om skolen kan tilby større forutsigbarhet for kandidater som er i arbeid hos entreprenører. Jernbanevirksomhetenes sikkerhetsforening ønsker at skolen kan vurdere opptakssystemet eller om skolen kan søke NOKUT om en ny studieretning som ivaretar entreprenørenes behov på en bedre måte.

Til diskusjon

Prinsipper for diskusjonen

- Utdanne for fremtiden
- Skolen bør tilpasse opptaket i forhold til sektorens behov. Skolen er begunstiget i å være eneleverandør i å utdanne lokomotivførere i Norge. Det er da viktig og riktig å lytte nøye på bransjens og samfunnets behov.
- Alle søkere bør søke på likt grunnlag. Søkere må vite på forhånd hvilke kriterier skolen vurderer å få plass på studiet.

Framtidens lokomotivfører – hvem er det?

Framtidens lokomotivfører vil være en fører som framfører tog og vil være mindre teknisk og mer sikkerhetsmessig og tjenesteorientert. Entreprenørene ønsker at kandidaten er fagarbeider og lokomotivfører.

Lokomotivfører for person- og godstog ønsker i stor grad at føreren er primært lokomotivfører. Hvis vi vurderer at det er to markeder bør vi kunne vurdere flere alternative løsninger for utdanningen.

Tidligere har skolen søkt kandidater med en teknisk forståelse og innsikt, fordi kjøretøyet har hatt behov for teknisk assistanse. Kjøretøyene i fremtiden vil være mer digitale og selvstyrte. Dette medfører at lokomotivførerens rolle vil bli endret fra å være aktiv til å være mer observerende i framføringen.

I møtet 15.02.2019 med Jernbanevirksomhetenes sikkerhetsforening ble det vurdert mulighet om å lage et nytt studieløp med det samme faglige innhold, men for kandidater med jernbanefaglige fagbrev.

Følgende spørsmål ble problematisert:

- Kan disse kandidatene da også søke på det andre studieløpet?
- Vil ressursbruken for administrasjonen øke proporsjonalt med at vi får to studier?
- Vil skolen få nok søkere til studiet slik at det er økonomisk og ressursmessig formålstjenlig?
- I 2018 var det 19 har søkt med fra entreprenørbransjen, 9 er tilbudt plass, 3 har ikke fått plass, 6 ble ikke godkjent pga. helse og en var ikke kvalifisert. Vil vi få flere søkere?

Det var konsensus om at et nytt studieløp vil komplisere mer enn det vil fremme søkere fra entreprenørbransjen.

Utdanningen er smal i et samfunnsperspektiv og skolen mener vi må vurdere utdanningen som **en** for hele sektoren. En lokomotivfører kandidat kan arbeide som lokomotivfører i alle selskap i Norge.

Skolen arbeider med å innordne seg Samordnet opptak. Vi forventer at dette blir et krav fra Kunnskapsdepartementet. Vi mener at dette kan effektivisere og sikre lik behandling og kvalitet i

opptaket. Med denne løsningen mener vil at ledetid vil bli kortere for søkere og framtidige kandidater. (Dette må undersøkes videre)

Forslag om nye opptakskrav

Med bakgrunn i entreprenørens ønsker, kan opptakskriteriene revideres slik at fagbrev innen jernbanefag blir vektlagt i opptaket.

Dagens rangering er gjort for å kunne skille ca. 500 søkere, slik at skolen vil kunne få de beste kandidatene.

Skolen rangerer

- karakterer innen noen utvalgte fag; fagbrev, norsk, matematikk og/eller fysikk.
- helsegodkjenningen.
- ingen karakterer fra høyere utdanning.

Vi vurderer at man bør utarbeide et nytt opptakssystem som vil ivareta søkerne og bransjen bedre.

Nye kvalifikasjonskrav

Kvalifikasjonskravene kan være:

1. Det formelle kravet for opptak til studier ved fagskolen er fullført og bestått norsk videregående opplæring enten med fagbrev eller svennebrev innen spesifiserte områder (se punkt 2) eller spesiell studiekompetanse med minimum to realfag fra vg 2 eller tilsvarende.
2. Fagbrev og svennebrev; Bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, naturbruk, service og samferdsel og teknikk og industriell produksjon,
3. Søker må ha fylt 20 år ved studiets start.
4. Søker må oppfylle krav til helse som følger av førerforskriften (forskrift 27. november 2009 nr. 1414).
5. Søker må bestå skolens test i medisinsk og yrkespsykologisk skikkethet.
6. Søker kan framstille seg til skolens test i medisinsk og yrkespsykologisk skikkethet maksimalt to ganger.

Skolen rangerer søkere for å få de med best formell utdanning i forhold til det skolen er best for å kunne bli en god lokomotivfører. Rangeringen bygger på prinsippet at de utdanninger som gir kvalifiserer for opptak skal kunne få samme rangeringspoengsum.

Søkere kan få tildelt maksimalt 18 (21) poeng. For poengberegning og rangering av søkerne kan følgende gjelde: (prinsippstabell)

Poenggivende	Fagbrev	fagbrev jernbane	Studiespes. med realfag	
Fagbrev Meget godt	5	2	0	0
Fagbrev jernbanespesifikk		3		
Spesiell studiekompetanse snittkarakter Vg3; $\geq 4,6$	0	0	5	0
Spesiell studiekompetanse snittkarakter Vg3; $\geq 3,7$	0	0	0	3
Norsk vg2 (kar 4-6)	3	3	0	0
Norsk muntlig vg3 (kar 4-6)	0	0	3	3
Helsegodkjenning A	3	3	3	3

(Kvinne)	(3)	(3)	(3)	(3)
Total rangeringspoengsum	11 (14)	11 (14)	11 (14)	9 (12)

Problemstillinger som bør undersøkes nærmere med overordnet myndighet (NOKUT, Kunnskapsdepartementet og/eller Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning - UNIT):

- Kan skolen tildele en vgs. retning høyere total rangeringspoengsum?
- Kan vi tildele kvinnelige søkere ekstra rangeringspoeng?
- Kan vi sette av egne plasser til foretak som ønsker kompetanseheving for egne ansatte som er formelt kvalifisert?
- Kan vi tildele et gitt antall studieplasser til søkere som kvalifiserer gjennom jernbanefaglige utdanninger
- Kan opptaket organiseres via Samordna opptak (UNIT)?
- Vil vår rangering fungere i Samordna opptak?
- Kan skolen ha flere sentrale opptak gjennom året?
- Kan skolen ha lokale opptak?
- Vil det være mulig for kandidaten å ettersende dokumentasjon etter søknadsfrist?

I sammenheng med Kunnskapsdepartementets høring om ny forskrift for fagskolene og UNITs arbeid med å samordne opptakene for fagskolene fra 2020 må Lokomotivførerutdanningen ha et forslag til nytt opptakssystem gjennomarbeidet og klart innen 1. august 2019. Skolen vil derfor arbeide med dette fram til neste styremøte, der administrasjonene ønsker at styret vedtar endringer i opptaksforskriften